

2.

märtan

Skolhuset var ~~ett~~ nytt med stora fönster, beläget vid kanten av den stora mörka skogen.

Framför skolan utbrödde sig en rätt stor slätt ~~med~~ ~~med~~ ~~med~~ några gårdar här och där.

Närmast bodde en skomakare family. Från dessa hem kom mindre skolbarn i olika åldrar och storlek. De ärlita omkring 13 a 14 år. Det var små ~~och~~ väl uppfostrade barn som värdigt tog emot sin unga ~~och~~ lärarinna. I förtroendet på Herrns hjälp var det ej annat än att gripa sig verkligt an.

Någon stor sällskapskrets fanns ej. Ett par unga bonddotter blev det närmaste sällskapet. De till hörde en missionsförsamling i en annan socken. I Årunda lycktes baptisterna vara rådande. Dessa två damer stodo undrande + spörjande angående dopfrågan. Vilket var rätt barn ^{baptistiska} eller dop med meddänkn.

plats i Lygan stod till mitt förfogande
och att ^{här} vore tacksam om jag ville
komma tillbaka. Vad skulle jag göra
Den ena röstern sade, stanna här,
men en annan röst sade, res till-
baka. Det blev kamp, ~~men~~ men "res
tillbaka" segrade. Ansikan till hem
skolan ~~segrade~~ togs tillbaka.

Då jag sedan res kom till Lygan
för att börja där på nytt, kom
bland andra 2 gamla män för att
hälsa mig välkommer. De sade,
den söndagen, då det valdes läran
inna i Tensta, vore vi två härinne
i ditt rum och bad Gud att du
skulle komma tillbaka och Gud
hörde vår bön, var därför i Guds
namn & välkommen. Sedan är
Guds väg med oss. Även då vi ej
alltid föresta den, måste vi följa
den.

Hemkomsten.

Veckan efter mitt dop och intagnin-
gen i församlingen parkade jag
ihop mina saker och fick en man
att skjutsa mig hem. Mina föräldrar

vi reste väl som på förhand det steg
jag ämnade ta. Vägen var lång och
det var kallt. Först vid 7 tiden nåddes
hemmet. Det var en börefärd. Man så
märkt det var därhanna och ingen
syntes till. Då jag kom in stod en
del ogräddet bröd på bordet och i bak-
ugnen var det eld. Flera stycken av
familjen lågo sjuka i sina sängar.
Man orkade ej avsluta sitt bak. Blott
en av bröderna kunde med nöda
gå ut och fodra djuren. Nu blev
det brätten för reservären. Myölkka
• korna, ge smådjuren mat, grädda bröd
och skaffa mat för de sjuka. Allas
ansikten lygte upp och mig var det en
hjärtligt välkommande. Aldrig ett
förebärande ord för ^{det steg} jag ^{gjorde}. Att
vara baptist var eljest ganska
okänt på den orten. Alla voro så
lutherska & rentariga på den tiden.
Nytt arbete.

Vägen gick sedan till Ibbelm där
ett nytt rycke skulle inköpas.
L. Lararinnan skulle bli sörmlandska
Även detta måste gå. Men ack vad

med ^{vilken} ~~en~~ stor längtan efter barnen!
En stor tröst var det att jag snart
fick en stor klass i skolan i Betel
där jag var medlem. Det blev också
rikare tillfällen att delta i möten,
höra goda predikare och vackert sing.
Wilhelm Lindblom var min pastor.

I Hednawärldens vänner blev jag snart
medlem och man mötte så många
nya människor. En ung man
som jag redan i Alunda blev bekant
med och som blev min dopförrättare
fick största platsen näst Gud i möte
tyrta. Vi funno snart ut att missen
tanken var gemensam för oss båda.
Man följde var Kongo framför allt.

Vårt samfund hade ingen mission
där. Endast i Spanien arbetade då
Eric Lund. Kinamissionären Hudson
Taylor hade besökt Sthlm & hållit
föredrag om Kinas stora folkmassor
som behövde Kristus. Många blev
starkt gripna. Bland dem en del
elever på Betelseminariet. Ingenting
var bestämt. Mitt dagliga arbete var

* jag bodde hos Karl + Maria Lenz
där jag också fortsatte mitt yrke.
En dag kom den gamle Johannes
Palmerstam på besök till K. Lenz.
Vad det talade om vet jag ej. Men om
en stund kom han in i arbetsrummet
kvävsade och hade sina händer
på mitt huvud och bad den värme-
ste hjärtbön för mig. Vilket minns!

sy, sy och åter sy. En liten kurs i
engelska fick jag vara med om så
^{nu} skulle det pluggas på alla fristunder.
Est dödfall. Min älska brors hustru
ädrog sig TBC. och dog på våren 1891.
Hon efterlämnade utom mannen 2 söner
gossar. Mor undrade om jag ville
resa dit och bli hustru. Min bror
var glad om jag kunde resa dit.
Det blev så. Först ville jag dock
säga farväl till min pastor. Vid det
dödsfallet sade jag honom att jag öns-
skade gå ut som missionär. "Ja"
sade han, "res nu till Karlstad och
ta del i s. skolan & församlingen
allt vad vi kan och får tid till".
Då blev jag litet över ett år. Det blev
ju en kurs i barnavård efter en kurs
i sömnad. Den minsta gossen var
1 år, då jag kom dit. Oftast Dessutom
fick jag ta del i s. skolan och vara
med i förs. förs. möten & arbete. Allt
sammans blev en fostraregärning för
kommande tider i Kina. Något som
jag ej vågade tro då. Gud har sina
vägar och ~~så~~ planer. Var stilla o-
min själs.

Förlovning. Min fästman John Alfred
Kinell slutade sina studier på
Betelseminariet på våren 1891. Han
blev kallad till Haldens bapt. försam-
ling som deras pastor. På vägen
dit reste han genom Karlstad
d. 8/10 blev det förlovning tillsammans
med några vänner där. Det var
en lycklig kväll. Ett år senare
stod vårt bröllop i Halden d. 8/10 92.
Församl. tycktes vara varmt fästade
vid sin pastor. De gav oss vackra
presenter & höll så vackra tal. Den
enda av våra släktingar som kunde
närvara var min bror Erik. Han
hade nu funnit en annan vägen som
han trodde kunde & ville bli hans
hustru och en god mor för hans
unga söner. Alltså blev det för
mig ett nytt uppdrag att vara
Pastorsfru.

~~Det blev en~~ Herre är det att vara
pastorsfru? Mycket hussarbete, rätt
ofta gäster, möten av olika slag
besök hos de sjuka etc. Under alla

Låg bänktan till de yttre fälten.
Var det Guds kallelse vi gick och
bort ^{på} eller var det vårt eget påhitt?
Det blev som en sjukdom som ej
kunde botas. Gud hjälper & gör oss stilla.
Ett brev

Denna morgon var lik alla andra
men dock ej lika. Vi hade varit
på ett sent möte till Tärstedalen
på kvällen och voro mycket trötta.
Som vanligt var jag först upp,
kokade kaffe för och genomskötte
brevlådan. Först dagens tidning som
vanligt. Ja, ett brev också, från
vem? Stockholm var stämpeln. Fäst
in till sängkammaren där häre
maken knappt fått upp ögonen.
En fråga: "Är ni villiga att resa
ut till Kina som vårt samfund
missionärer?" stod det - W. Lindblom
Det blev nästan en dans ut i köket
för att rädda den kokande kaffe-
prammen. Kunde det bli mer än ett
svar på en sådan fråga? Ull stort
ja, från bådas våra hjärtan. Ge oss
bara tid till att avsluta arbetet i förs.

Försambl. hade varit så god mot oss
så det var svårt tala till dem om
vad som förestod. Den var dock förstå-
ende och lovade beröja för oss. Detta
hände i nov. 1892 och d. 1^{sta} oktober 93
sade vi farväl till den hära försambl.
och begyade vår färd först till Sverige
för att säga farväl till våra kära
föräldrar, syskon & vänner samt att
praska för resan till England ^{tidbovishan} ~~första~~
havar. Att säga farväl är alltid svårt
och denna gång måste det bli ett
långt ^{särskilt} ~~långt~~. Lilla mor berättade sedan
att ^{hög} ~~hög~~ sjuk en hel vecka sen vi
rest ifrån dem. En underlig dotter,
minna föräldrar hade. Först blev hon
baptist, den enda i släkten, och förla-
sade sin plats, och sedan lämnade
hon med sin man församling och
det lovande arbetet och reste till ett
så avlägget land som Kina. Men
Herren kallade. Vi ville lyda honom
och gå dit han sände oss över om det ej
Auskiljningen. (blev långt.)

Det var den 6 nov. 1893 Ärvärdiga bröderna
Broady, Drake, Lindblom och som vi

lyskite en osäknelig skara hade
samlats i Betelkapellet. Efter tal
bön & sång fingo vi båda kväböja²
och kärleksfulla händer lades på
våra huvuden medan någon
med båt Guds välsignelse över oss.
Kan man väl någonsin glömma
en sådan stund.

~~För mång veckor~~ ett minne från
en annan liknande ~~besök~~ ^{huvudvårdning} ~~stund~~ ^{stund} ~~klit~~
för mig. Då var jag en liten ryflick
hos Maria Bengzell. Den gamle Guds-
tjänaren Johannes Palmkvist kom
på besök till Bengzells. Efter sitt
samtal med Marias bror kom han
in i vårt rum och efter sin
hälsning kom han och lade båda
sina händer på mitt huvud och
bad. En helig stund ^{som} för den lilla
ryflickan aldrig glöml. Tack Gud sä-
ger mitt hjärta nu då jag skriver
dessa rader.

Den 7 nov. 93 från kvällen fingo vi
vinterafarväl till våra Plåbros värmen
och resa med mattaget till Lby
för att därifrån fortsätta med båt

till England. I Göt bodde vi hos familjen Boijesson som visade oss mycket kärlek & hjälp. Ingenting var stunden för uppbrott inre. Vi gällde ett sista farväl till allt som var oss kärt i hemlandet. Men vi voro så öfvertygade om att detta var Guds väg med oss och därför lämnade vi allt ora i hans mätliga hand och litade helt och fullt på Herrens hjälp. Aldrig har han heller svikit.

I England.

Först stannade vi några dagar på Sv. sjömanshemmet tills det blev ordnat för oss. Redan i en familj Bond och fingo där dagliga lektioner i engelska av Mrs Bond. London fann vi vara en rätt rörigt & orolig stad. Senare sväpte den outsläppte Londondivan omkring oss och gjorde ljusa dagar till mörk natt. Kalla vore rummen både natt & dag men allt går. Familjen där vi bodde var vänlig & hjälpsam. British museum besökte vi en gång, men

en viss lätthet tog stort intresset
för mig. En torsdagskväll besökte
vi Spurgens Tabernakel och hörde
hans son Thomas predika över Jesus
stillar stormen. Denna text & predikan
har varit mig till största hjälp & tröst
många ggr sedan dess. Gamle Spurger
hade vid den tiden varit död omkring
2 år. — En dag såg jag vid något
möte en lång ärevordig herre klädd i
en lång mörk sidenrock & en liten
kort svart kofta eller rock. På huvu-
det hade han ^{en} runt mössa och på
ryggen var pryddes av hans långa
vål ansade svarta hårflata. Javis,
detta är en kines, det folk som vi här
efter skall älska & leda till Gud.

En annan dag såg jag en äsna
som drog en liten kärva lastad med
grönsaker. Nu stannade hon och
uppgav ett himlaskriande vrål.
Jag trodde hon skulle till och dö
och kunde ej förstå ^{ingen} att kunde hjälpa
hennes eller kalla på en djurläkare.
Inte visste jag då att om man binder

en stenc på svansen ^{så} kan hon
ej skrika. Tänk hur många
ämnor jag sett & hört sedan dess!
Lång resa till Kina

Den andra mars 1894 blev vår
uppbrotts dag. Tre Bond följde ^{oss} ande
till Tillberg dockas där var båt lägg
färdig att ta oss ombord. Det var
en ny fin båt med det fina namnet
"Viktoria". Vår hytt var dock ganska
litet & trång. Ett varmt tack & far-
väl till fru Bond. Hon hade gjort
vad hon kunde för vår engelska,
men icke kända vi oss vidare
bärda. I vårt sällskap befann sig
fröken Hältst som vid denna tid
studerat engelska 9 mån. och
nu var riktigt duktig ^{känd}. Hugo
Linder I.M.K och en tysk fröken Krumm
var också på väg till Kina.
Resan blev mycket lugn & god. Gud
visste så väl att han hade åtmin-
stone en som på den resan hade
stätt ut med sin sjösjuka.
I Colombo fick vi byta båt. Den var

gammal, men vi fick en rymligare
hytt mitt på båten, vilket ökade
kruvraden. D. 12 april ¹⁸⁹⁴ på kvällen
fick vi anlända vi till Shanghai.
Vad det var skönt känna fast
mark under våra fötter. Vi fick
bo på Missionary House. Vår värd
berättade oss att vi verkligen skulle
resa till västra Kina för att uppfatta
ett nytt fält där. Vingren & Lindberg
som redan varit i Kina respektive
3 och 2 år hade dock fått berätta åt oss.
Vingren sammanträffade vi med i
London på hans återresa från Kina.
Han reste hem på grund av hälso-
skäl. Trots detta låg jag och räknade
ut huru vi skulle ordna för kanske
ännu en månads lång resa. Det var
ju onödiga bekymmer, men så gör
man ofta.

Om ett par dagar kom Lindberg
och då blev det att packa fort för
resan till Chafoo och Shantung.
Nu blev frågan, skulle vi resa billigt
som kineserna "Chinese fair" ja då

tyckte L-g det gick så bra att kom-
ma hit på så sätt och så blev det
så billigt. Inte kunde väl ^{haga} förstå
hur jag hade. Den resan i båtens
innandöme där det röktes + lukta-
de opiuma utan ändå blev dock ett
minne för oss båda kvinnor. Men
allt går. Gud gav oss gott väder så
även denna gång slapp vi sjösjuka.

Medan vi var i Shanghai skick
vi se lite av staden. Jag var med till
ett stort tempel. Där var många
gudar, rökelse + mycket folk. En
gammal tillbedjande kvinnas till-
drag sig min största uppmärksam-
het. Hon var ej like de andra som
gjorde det blott för wansans skull.
Min bön: "Gud hjälps dessa armar som
ej känna dig". Må jag kunna visa
dem, hennes gelikan, vägen till Jesus.

Vi skulle också skaffa kineskläder
sovsäckar + madrasser etc m. m.

L. Skulle också min John låta raka av
en del här och ha fläta som alla
andra. Det gick dock ej.

Vid jultiden medan vi var i
kontandets insjuknade min far tro-
ligen i lunginflammation. Vi ville
hoppas att han skulle gå igenom
Ett brev mötte oss i S. där vi det
sades att ^{han} tycktes bli bättre. Dock
~~var~~^{låg} han fortfarande tillräckligt
mycket kraftlös. Inte fick man på
den tiden t. ex. resa hem fr. London
och se till den sjuke. Hjärte oro.

Om my resa

Närsta kuststad vi nu kom till
var Chappa. När om staden
~~var~~^{låg} det stora Kina havet, på
söder omkransades staden av
kullar & berg. Vi bodde på ett
vinnore pensionat tills vi hann
restera ^{oss} för vår ^{2 dagar} kontands resa.

Vi stuvades in i var sin stora
korg som bars mellan 2 kraftiga
mullasnor. Männan rest på var
sin ^{mut} äska. Detta var något otids-
bes nytt för oss och aldrig hade
det varit gällt bra för mig om
Herren ej på ett särskilt sätt hjälpt
mig

I Teng Chow fö.

Vi mottogs hjärtligt från ^{Am.} Lyd stads
baptiststationen. Förståndaren där
var den vördade Dr Hartwell och
hans ^{frv} fru. Där bodde J. C. L. y. Vi och
Anna Hålls fick bo hos fröken
Barbora. Dessutom fanns där i stan
den en stor Presbyteriansk mission
där regerade Dr Mills, Dr Mateer och
M. D. Seymour ^{om. förs.} Dr Mateers 2 band stora
läroböcker i kinesiska fick vi senare
ärna att plugga i för en lång tid fram
åt. För tillfället var vi just ~~ss~~ mera
glada att att få göra Dr Seymours bekant-
skap. Vi packade upp det nödvändiga-
ste och jag gjorde i ordning en korg
med smäktäder för den snart vänta-
de gästen som hade rest med mig
ända från Norge. Och han kom d.
15 maj ej utan svada & värk. Vilken
gärva Gud gav oss den morgonen!
Som lille Samuel var han helgad åt
Herren från moderlivet. Det blev
ingen lätt sommar för mig. Fieber
och troligen prop i venstre benet

höll mig i sängen ett par måna-
der och gjorde det synnerligen svårt
för lille Egon, då han ej kunde få
den mat & skötsel han behövde.

Så svårningom återkom hälsan.
Länge var jag ^{dof} halt, men hoppet om
att kunna gå igen blev starkare
dag för dag.

Ett sorgbrev nådde oss i juni.
Far hade fått sluta sitt lidande. ^{2.22/94}

Det blev många tårar. Far var
alltid så god mot oss och så han
arbetade för sin familj. Nu skulle
mor få hela bördan på sina
skuldror. Hon hade 3 yngsta
sönerna och lille dottern Alma då
11 år kvar hemma. De bestöts fort-
sätta jordbruket ännu ett par år.
Efter detta blev det snart förking-
ring. Bror Gustav kom in vid U.-G.
järnvägen, Nanne övertog gården,
Vilhelm gick till sjös på maskin-
avdelningen och syster Alma fick
läsa sig sy och hade senare plats
i Karlstad liksom hon blev gift 1906.

Till värt eget fält i södra Shantung.
I Augusti började mannen tala om
resan tvärs över provinsen till Sv.
bapt. fält. Vår första station skulle
bli Kiaschow. Ater packades vi
in i de stora korgarne. Nu hade
jag en liten kamrat att leka med
de 4 dagar som resan påckte.
Mullarna bar oss från tidig
morgon till sena kväll. Den smala
vägen gick ibland över bördiga
fält som höll på att skördas. Soja
bönorna stod gröna & täckte stora
^{myråder} fält, liksom sötpotatisen och andra
rotfrukter. Vid denna tid var vetet,
hirsen och opiet redan skördat. Men
så hade vi att passera bergiga trak-
ter. Även där var det odlat så långt
det fanns en smula jord. Terras
efter terras var uppbyggd högt upp på
bergen. Men någon skog såg vi ej
till, men de stora byarne avlöste
varandra och snart vi gick fanns
det människor & återigen människor.
Till dem var det som vi kommit

med det evigt glada budskapet
om Jesus världens frälsare. Och
här är ej Jude eller Gark, det bud-
skapet räcker för alla.

I Tingen

Här blev det en månads vilopaus
John & L-g fortsatte till Kiaschow
för att rusta den gård som sedan
var förkyrd av vår mission. Anna
& Egon och jag blev väl omhuldade
av familjen Sears. De voro unga
och hade en liten son. Vår lilla
Egon hade ådragit sig svår diarrhe
genom den opassande mat han fick
under resan. Herren hjälpte oss
igenom även denna gång till hälsa
och glädje. Den 7 sept. blev^{en} märkes-
dag för familjen Sears. Till dem
föddes då en liten dotter som fick
namnet Mary. Mellan våra två
ogifta vänner L-g & Anna H. började
kärleken blomma upp. Lite roman-
tisk kan ju spira upp i det mest prosai-
ska vardagsliv. Vad vore vi männi-
skor utan kärlek?

I Kiaoohow.

Om en månad ungefär var reparationen färdig i K. John kom då för att hämta hustru + barn. Eggen var vid denna tid äter frisk. En sådan kondenserad mjölk var beordrad från Chefoo, 6 dagars resa ^{därifrån} per Mulasnor till K. All vår post gick den vägen liksom specierier för ~~det~~ hushållet. Denna gång för ahte vi äter i skentia eller mulasnekerg. Vid 1/2 7 tiden på kvällen d. 30/9 såg vi den höga stadsmuren och strax därefter stannade vi utanför en liten port vid Tades brohuvudet. Det var redan nära mörkt så vi undgick folkskohering. Vi smög oss in i den lilla gården. I det innersta huset fick familjen Rinne bo medan Lindberg fick bo i huset på den yttre gården. I hans rum hade vi också vår första kyrka. I mellanhuset hade vi köket och rum för kokken och hans unge son. Han hade denna äldre domliga stad fått sina första missionärer + sin första utlärdaka kvinnor.

Vårt nya hem.

En liten vitmalad stuga byggd
av röttorkat tegel med tegeltak.
Den var indelad i 3 små rum. Rum-
met till höger var vårt sovrum. Ingen
säng, men vid södra väggen låg nedan
för det rätt stora fönstret fanns en smal
rad tegellåda, "kang" kallad, ungefär en
meter hög, men ganska smalt för 2
personer att sova på. På andra änden
hade L. g. murat en sorts ^{tegel} kang där vi skulle
elda för vintern. Roken gick ut genom en
skåpöppning genom taket. Skorstenröret hade
den egenheten att vara ordinarie vid
natttid, men smalnade av upp till som
ett rör. Roken gick vanligen ut genom
dörren. I mitten på fönstret fanns en
större glasruta. Resten var tunt vitt
papper klätt på de tita tyckes
fönsterblym. I övrigt var ~~det~~ möblamanglet
det enklaste möjligt. Min medhanda
symaskin var det bästa jag hade.
I mellansummet fanns blott ^{ett} fyrken-
tigt bord & 3 stolar. Fönstret var litet

och satt högt upp vid taket. Man
 borde ej se ut i grannens trädgård
 golvet var stampat jord liksom i
 gästnumret. I sovrummet hade ^{de} lagt in
 trägolv. ~~Men~~ ^{med parkett} utåt ^{handbult} gårdens ^{var dubbel}
 dörrar som stängdes gen. att dra för
 en tjock slä. En hög tröskel fick man
 stiga över. Då dörrarna öppnades inåt
 betydde det att regnet gerne strömmade
 in över golvet även om dären var stängd.
 Gästrummet var lika enkelt. I litet bord
 & däckstolar ett par parkläbor lagda på
 varandra och med lite ryktigt tyg
 runt om var den lilla gardsrot som
 tjänade familjen. Allt var så enkelt
 men så tydligt. Det var ändå vårt
 första hem i Kina och på missionsfältet.
Vår första jul.

Vi hade hoppats få hela m. kären samlad
 till julen. Detta gick dock ej. L. & reste
 till Tingtu där hans fastna ännu bodde
 hos familjen Sears. Det skulle bli förlov-
 ning! Vi lände våra 2 lys i som sag
 imponerande ^{ut} i sina höga mässings
 stakar. Vit duk på bordet. För bästa jul-

evangeliet och sjong så gott vi kunde
"Var hälsad: --. Dgrov hade sin plats på
mors arm och Gud var med oss och
gjorde oss glada. Kommer ej ihåg
vad vi åt, men säkert var det väl
risgrynsgröt. Då vi ännu ej var mäktiga
ga det svåra språket kunde det ej bli
något möte och inga åhörare.

Oroliga rykten.

Japan och Kina voro i krig med
varandra sedan sommaren förest. Striden
utkämpades norrut i Manschuriet.
Japanerna ville nog om möjligt in-
taga Peking Kinas huvudstad. Lättaste
vägen för dem troddes då bli över
Shantung och sedan gå norrut. Då hade
värl & Amerikanarnes m. fält kommit
i vägen. Vi räddes att med denna resa
till Kustens staden Chefoo. Am. regeringen
lovade att hämta oss alla, 8 vuxna och
5 barn, ^{med båt} end ett vist fiskeläge på norra
kusten San Shan kallad. I Östra Shantung
var överfullt av kin. soldater som
gjorde vägarna osäkra i synnerheten
för resande kvinnor & barn.

På lördagsm. kom bud från våra
amerikanska vänner att skyndsamt
komma till dem. Vi lämnade vårt
hem västa morgon d 2/12 95 och reste i
kineskärra den 6 sv mil långa vägen
till deras station. Sent på kvällen
anlände vi dit ej så lite uppruskade
frusna och trötta. Vi fingo ett gäst
dars uppehåll där. Under den tiden
firade Lindberg & hans hustru sitt bröllop
i största enkelhet. Dr Rendle förättade
de vigseln efter engelskt ritual.
Så blev det 2 dagars hård resa. Sista
kvällen kl 9 anlände vi till en mindre
by och bad om husrum. "Vi ^{här} intet här,
börja här, men gå upp till den stora
byn, ty där finns det rum." Vi plockade
inop det vi kunde bära, lindade om
de minsta barnen i sjalar & filtar och
beredde oss för en vandring genom
snön till byn däruppe på åsen. Då
vi gått ett stycke började folket
däruppe skjuta med sina gamla
kanoner mot oss. Så måste vi vän
da och tilltvinga oss nattloji i den

lilla byn. De lät oss få sova på
deras egna "kangar" medan de själva
vakade hela natten.

Nästa dag kom ett par män från den
andra byn och bad om ursäkt att
de skjutit mot oss, "de trodde vi var
japaner".

Guds under.

Våra män drog ut till havet
för att se om den utlovade båten
& syntes till. Vid middagstiden kom
de åter och sade: "vi så blott ett is-
belagt hav och ingen båt kan
komma igenom! Så gick de igen.
Vid 3.30 tiden kom hastiga bud att
vi kvinnor & barn skulle skynda
snart komma till bälbyggan. Så
fort vi kunde kastade vi oss upp
i våra fordon eller kangar. Då vi
kommo upp på isens brän sågo vi
havet men med detad is som
en brät kamrat ändra ut till det
stora krigsfartyget och en liten äng-
slup framme vid byggan redo
att få oss alla ombord. Det var brätt

att komma ombord. Vår ångskepp ångår
inväg så fast den kunde och vi hjälptes
ombord det stora skeppet. Isen som
delats upp av vinden stöt sig nu åter
sammans och vi var på väg att bli
instängda. Kaptenen som följde siglet
på isiga hav lyckades dock att manövrera
oss ut i öppet vatten. Nästa morgon
landade vi lyckligt i Chifu.

Men vilket under hade icke växa
ovärdiga ögon fått skåda. Hade icke
vi fått komma oskadade genom vårt
"Röda hav" och var det ej en borgen för
att vår underbara mäktige ^{Gud} skulle vara
med oss i vårt arbete i Kina?

Fred Japan - Kina.

Vår man rekte åter till vår station
Kiaochien i mars medan Anna L. Segon
och jag stannade i C. till i maj. Kina
got J. - K. var då avbläst med Japan
som rinnare och Kina som slagen.

John Snow för att föra oss ~~hem~~ den
6 dagar långa resan över land hem
till Kiaochien. Den resan var ej all-
deles utan faropöningar. Vid en stad

vi måste passera fram en stor för-
läggning av kin. soldater. Dessutom
på den tid vi varas Guds bästa gossar
och här kom en man med 2 unga
kvinnor och ett litet barn, alla uttänning
av. Vissel hade våra kin. färdledare blivit
allvarligt tillrädd vid rasens början
att gå en omväg och ej passera denna
stad, men vägen var våra ambulans
drivare hade en "bro" där i staden
och där kunde de övernatta billigare
än på ett annat härberge. Alltså måste
vi passera den stora förläggningen.
Det såg ut som alla de khusentals solda-
ter hade fått permission därvid e. m.
ty alla gator & öppna platser var fyllda
svärmade av soldater. Den "shantis" eller
kung där eggen och jag äkte var först
på karavanan. Jag flyttade fram var
pojke så de kunde se honom. Han
tog på sig sitt allra soligaste ansig-
te och då soldaterna i stora skaror
marsade fram för att se oss slog och
vinkade han åt dem med sin små
armar & händer. Det blev ett riktigt

väntan att triumftåg genom staden,
men sedan på kvällen måste vi
fortsätta en hal rum mil till väs-
ta härberge. Nervspänningen tog
ut sin rätt efteråt i en brinnande
huvudvärk. ^{Vi} tack ^{dot} va tacka Gud
för hans hjälp i en kritisk stund.

Efter ännu ett par dagars resa
voro vi åter på vår station och
i vårt primitiva hem. Denna
gång hade vi unga fru Anna L.
med oss. Alltså voro vi nu 4, säger
4 av missionsarbetare på vår första
missionsstation, Kiao Chow som den
då hette. Men jag må väl ej glömma
om vår ettåriga missionärs-kandidat
Han var ju helgad åt Herren, om Gud
täcktes använda honom.

~~Sedde det år 1875.~~

De arbetsna studierna måste tas
upp på allvar. Den heta sommaren
och kina klimatet var ej så lätt och
di de stora regnen kom ~~från~~ på
sensommaren tycktes man ej orka
med något. Br Lög hade dock lye-

få köpa en tomt och var nu i färd
med att låta bygga en bostad för
honom ^{sig} och ^{sin} fru. Han var ju oak-
flitig med att ~~få~~ studera, predika
och sprida kristlig litteratur. Mötena
hålls söndagligen i hans ^{firdy} hem, där
de båda ju bodde tills nya bostaden
blev färdig. Anna, Egerm & jag satt i
hans sovrum med dörren till yttre
rummet ~~var~~ till en ^{1/3} öppen. Våra
lärare & tjänare var vanligen ~~in~~
de enda äroarna. Porten till gatan
stod öppen och kanske några barn
eller män kom in för att se de un-
derliga människorna därinnanför.
Naturligtvis hade det ordnats med sitt
platser för dem, men ombuds de stiga
in och sitta med sin försvarande.
Vårt dagliga arbete var stjernt att lära
sig känna igen de fyrtiotaliga orden
och ~~att~~ sedan att inte bara bli vän
med dem, men också att ^{ett} tala dem
med de olika tonerna. Lärskilt
intressant var det ju att ha en liten
grabbe vid sidan av sig vid bordet

som ej alltid var så intresserad,
men som ~~och~~^{da} efter tiden var inne
kunde använda eller konservera på
rätta sättet. — Nu många, många
är efteråt sitter jag och tänker på,
hur svart dessa infödda missionärens
barn måste ha haft att lyssna
till föräldrarnes råbråkade kinesiska
De ^{och flingor} hade ett underbart talsmod med en.
— Hur långtade vi icke att bli i
stånd till verkligt arbete bland
våra nya vänner. Våra män kunde
gå ut på torgen eller gatorna och
pröva sin talkonst och bjuda ut sina
traktater eller bibeldelar, men vi kvin-
nor vill ju in i hemmen och bli
bekanta med kvinnorna. Vi måste
ha någon kvinnlig följeslagare som
kunde, som de hade på den tiden,
"sta hundarna". Varje familj hade ju
sin vakthund som både kunde skälla
och bita. Hade man då en gumma
med en lång kjäpp och ^{som} dessutom kände
familjen så gick det bra. Parten öppnades
och hundgen vågade ej röra en. På längre

helt

fanns det ej en kristen kvinna på den tiden. Det fanns kvinnor som gick omkring i hemmen och sålde sybehör och siden eller ^{andra} tyglisar till skor eller barnkläder. Dessutom kunde de skaffa tjänare eller tjänstgöra liksom böresmän. En sådan fick jag en gång i sällskap till många hem. Då fördes jag ej sällan in i farmors rum, där familjens & gatans barn och en del kvinnor samlade sig omkring mig. Allt ville de veta, utom det glada budskapet som jag rest en så lång ^{väg} för att berätta för dem. Men inte var sådana visiter förgäves tror jag, ty vi måste ju på något sätt bli bekanta. Min följeslagerska kom in i ett ^{annat} rum och där avhandlades för familjen andra viktiga saker, kanske en blivande sonhustru för den unge sonen i familjen eller en ny tjänarinna eller kanske bara lite sylbehör för friskarna.

Tiden står aldrig stilla ens i Kina. Hur vi längtade att få till ett mera ordnat arbete på något evangeliskt

Priser

Priser på den tiden hade sina
proänger. På grund av bergiga och
svåra vägar i noara. Skantung
användes den fönt omtalade sten.
som, en stor korg buren mellan 2 mul.
äsnor, den ene före och den andra
efter. Där i denna korg kunde man
göra rätt så bekvämt för sig om man
hade en god madrass, kuddar o filtar.
Man det barabla rycket på djuren
som bar. En del stötte så hårt och
gick sjamt. De blev ^{det} som i en gammal
dags smörkärna. De var sjösjuka i
i märket. De äsnorna tyttade hade de
sig på knä o allt varant.

Mitt förste försök att rida äsna var
ej så lyckligt. En gammal bondas
stod fardig på gården. Vi hade ingen
ridsadel bara en packsadel dåligt
påbunden och på den ett hopvikel
sängtäckor. Jag satte mig upp, man
hade intet eller förstod inte att hålla
hårt i grimskäftet. Genom porten
till gatan måste äsnan trippa ner
3 stentrappsteg. Den i den ädla rid.
konsten oförberädda lilla från kross

för som en blit ned huvudet före
mycket nära en vattgröb på gatan. Gjöj
vad det stackars huvudet värdte
sedan. Här skulle det kallats för hjärn-
skadning och blivit sjukhusvårdelse. Men
vi hade ingen doktor, så det fick bli
sua ärenda. Någon åsnekarlek blev det al-
drig osannolika.

Vår station i staden Kiaochow
och dess ~~hela~~ distrikt var ett stort
land. Vi kunde därför använda
en tvåhjulig ^{overbyggd} kanna utan fjädrar.
Den var mycket klumpig och
man fick sitta i skräddar-
fason på stata botten. Även där
behövdes en madrass, kuddar
& filtar för att avvärja de svåra
ste stotarna. Ett annat sätt att
färdas på var att använda stett-
kanna. På var sida av ett stort hjul
fanns plats på bräder att sitta på
och att packa sina reseffekter.
De måste dock vara ^{av} savotta
tyngd på vardera sidan ^{av hjulet} för
att mannen som skulle ^{driva} kunde

hålla balansen. En liten äsna
hjälpste till och drog. Den kunde
användas på de allra smalaste
stigar som slingrade sig fram
i bergstrakter eller åkerer.
Men måste hålla sig stilla
stjert var det fara att det kun-
de vippa över i en ravin eller
dike. Ingen lätt sak var det
för mannen bakom som stegde
eller körde den.

Bänstolen var ett annat fortskaffnings-
medel. Den var mest använd för
brudgum & brud vid bröllop samt
för mandalimerna. Den var över-
skådat som ett litet hus. Övertäckan
var mycket broderad färggrant vid
bröllop och festliga tillfällen. Under
senare år kommo järnvägarne
med sina tåg. Dessa jämte bilan-
ne och flygmaskinerna drev
ut ~~alla~~ ^{de flesta} föråldrade fortskaffnings-
medel.

Kön Skottvägen

~~Önskatte fanns det bara. Skott fanns~~

Utrindgads verksamhet.

Vi studerade & läste det svåra språket men något mera måste företagas. Vi som besökte hemmen var alltid omringade av barn. Gick de inte i skola säger någon. Endast de förmögna ordnade hemskolor för sina söner. För de dötrarna gick i skolorna ens i de rikas hem och de fattigas barn var aldrig i någon skola på den tiden. Vard kunde vi som mission göra för dem? I den gård vi 1896 lyckades inköpa för missionen som vår bostad kunde ett par rum avskiljas till en liten skolsal och rum för läraren. Vi vandrade över till vår medarbetare för att rådgöra om denna sak. Slutet av detta samtal blev att så länge vi ej hade en kristen lärare kunde det ej bli tal om en skola och varifrån skulle en sådan man komma. Kvinnor är ett underligt släkte. Här blev det

kävar och tungt hjärta. Den där
sjvande optimismen ~~står~~ inga
gränser vil masta brytas genom
det kalla förnuftet. Jag skulle
ju själv undervisa i kristendomen,
men det ansågs ej nog.

Något ^{efter} ärt gjordes bekantskap med
en äldre lärare uti på landet som
lyckats komma över kristliga böcker
och traktater. Dessa skrifter intressera
de honom och som följd började han
att besöka våra möten. Efter studier
i bibeln godt lysnade det för honom
och han fick vådast lämna sig i
Guds hand och bli en kristen.
Ja kunde ej han, Wang Tsing hoa,
få bli lärare i den påtänkta goss-
skolan? Nu hade vi hunnit ända
till år 1900 och nu skulle vi få öppna
vår första skola. Det var ingen brott-
skandels affär och bara fem gossar
vågade komma. Bland dem var en
gosse sonson till läraren Wang.

Men det var roligt i alla fall. Vi
hade en liten vardagskola och vi

kunde börja vår första söndagsskola.
Det var vår. Markten grönskåde och
allt var liv - men ... Det ena anda
ryktet efter det andra fyllde oss alla
med bann. Det var bopärens stora
förföljelse mot missionärerna och
de kristna som brutit ut. Skolan ma-
ste stängas och läraren + gossarna
fick gå hem. Skulle vi få öppna
skolan ännu en gång?

Vår ägna familj hade förökats.
Egon var ^{nu} 6 år, Oscar var 4 år &
Margaret 2 år. Smart, ja, under som-
marens väntades ännu en bror eller
syster till familjen. Ryktena blev
svårare & svårare. Till slut blev
det bestämt att vi skulle lämna
vårt arbete & resa till Tsingtau.
Dit kom vi d. 30 juni. Under vägen
fick vi gästa de tyska tullkerrarna
i Ma teo. Margaret var ganska
dålig i feber och sommarsjuka.
I Tsingtau fick vi en god tillflykts-
ort i Dr. Vorkampns hem. Där föddes

Den stora kyrkan i Chefoo var som vanligt

och dottern Edith Johanna d. 22/7.

God skyddade oss så underbart
men in i landet i alla provinserna
var förföljerna i full gång. Missio-
närer och de kristna döddes. I
Peking banade sig ministrar
missionärer ^{och andra} i legationsområdet. I allt
omkr. 2000 personer. God skyddade dem
tills flera länders soldater kunde kom-
ma dit och rädda dem. Kejsarinnan
Tsé hsi hade då själva flytt och freds-
förhandlingar kunde komma uppstå.
~~Spöck~~ ^{Men} var det tid för Egon att börja i
skolan, men vi hade ingen svensk
skola. Vår vänner föreslog C. I. M. sko-
lan i Chefoo. Utan förberedelse reste
jeg och våra 4 barn dit, då lofte kom
att Egon skulle bli mottagen. Edith
var då blott 6 veckor. Det blev ett
hårt arbete för oss alla och så svårt
för Egon som ej kunde engelska.
Efter en månad där reste vi se-
dan hem till pappa. I så ensamma!
Egon blev sedan sjuk i Charlakens
feber så ~~snart~~ vi fick ej se honom
på över ett år. Pappa se på föregående

sidan

och denna vägen
dård skedd det är en underbar
man in i landet i alla provinser
var förhållena i full gång. Mass-
man och de andra de andra.
Läkning. Därför är jag i min
mestad och i de andra. Jag
och i de andra. Jag i de andra.

En man till Chrefor på sjukbesök

Da brud kom över legens sjukdom
var jag ensam hemma. Da John
kom hem besluts det att han skulle
resa dit. Cykeln var ej bra, men det
måste gå. Så lätt lastad som möjligt
gav han sig iväg. Han fick ^{gå} den länge
vägen 5-6 dagar. Da en ravin skulle
passeras väntas några stora ste-
ned fr. berget av några unga män.
Cykeln slogs sönder. Efter att ha plö-
kat ihop reseffekterna fortsatte John sin
väg gående. Det var bokararet och
mer än farligt att vara ute.

Frånkommen fick han se sin son
genom fönstret. Han var då redan
bättre. Så vände John gående den
länga vägen hem. Jag räknade da.
gamle och väntade länge var kväll.
Oron ville ej lämna mig. Lista kvällen
hörde jag hem en böda lates mer + en
köp ställdes undan. En bra stund efter kom
min make så blek + trött. Tack gode Gud.

Så blev det år 1901. Vi försökte åter
börja skolarbetet. Något hade förvand-
lat människorna under tiden. 8 poj-
kar kom till skolan istället för bara
5 st. föunt och folk från olika håll
kom till våra möten. En liten kyrka
kunde byggas där vi bodde den första
tiden. Ut i byarna ville de också ha
mätelokalier. Guds hand kan för-
vandla hjärtana. Ett 20 tal blev
döpta där och bland dem 3 första kvin-
norna. Bländ dem blev fru H den första
och hon fick namnet H^o sin i den
första troende kvinnan

Några ord om hennes omvändelse.
Vid ett bröllop något år föunt fick
jag se denna kvinna bland en mängd
andra som kom för att se bruden.
Hon var ren och snygg och besvarade
vanligt en fråga om hon förtjänade
något på sin malning. I mitt inre
uppslog en hot bön att Gud skulle ge
oss denna kvinna till hjälp i arbetet.
Hennes svägerska i vars hem hon
bode drack och skötte sig ej så bra.

Han började gå till våra möten och
önskade följa Jesus i dopet på vårn.
I febr. blev han sjuk och dog. Det blev
svåra tider för den stora familjen.
Jag bad då fru Ho att komma + hjälpa
mig sy och laga våra kläder. Min
tjänarinna var troende och genom
länga samtal med henne kom hon
till tro på Kristus och blev döpt.
Hon var mycket ivrig att läsa sig
läsa. Efter ett par år som var tjänar-
inna och flitig bibelläsare fick hon
börja arbeta som bibelkvinna. Hon
var så flitig och trogen i sin tjänst
ända tills sjukdomen och döden tog
hennes många år efteråt. Vårka långa
vägar hon vandrade från by till by
med sin små trötta fötter. Vad vi
ha mycket att tala om då vi åter
mötas hos Herren.

Förändringar i Missionärs kåren.

Swordsson med fru kom till oss fr.
en mission i Norra Shansi 1899. Han
bodde hos oss. Lindbergs reste hem
för vila år 1900. De hade då 3 barn.

Swordssons reste och hem för vilar
1902. Lindbergs var då på väg ut igen.
Vår Oscar började i skolan 1902.
1899 hade vi Egon, Oscar + Margaret
svårt sjuka i kichoste. Margaret vänt
1903 föddes oss ännu en son Erik.
Vi hade ett glatt och lyckligt hem
som dock förtunnades vartefter de
en och en måste börja i skolan.
År 1903 i des. kom Swordssons tillbaka
denma gång i sällskap med familjen
Edens. Båda familjerna bodde till en
början hos oss i Likoan. Det var trångt.
Lindbergs gjorde förberedelser att uppe-
ta en ny station i Chucheng. Dit skulle
ock Edens. År 1904 flyttade L. go dit +
Swordsson flyttade till Nangoan. Edens
besökte Chucheng ett par gånger, men
kom sjuk igen. Första gången med
smittkoppor. Allt gick väl. Genom
Guds beskydd blev ingen mer smit-
kad. År 1905 reste de åter till Sverige
för att ej mera återkomma.
Lå går det upp och ned, men arbetet
i vingården stannar ej av.

Hemresa.

Vi hade varit ut 12 år och vi borde resa hem. På nya året måste barnen rustas ut till skolan. Lilla bleka Margaret måste också resa med till skolan. Hon fick ej då följa med till Lurigne och ej heller sedan. Vi fick ett kärt besök av Wingren med sin fru och son Leslie. De bodde hos ^{oss} en vecka, men fru var ganska sjuk. Våra barn fick följa med dem till Chfoo.

Da de rest packades våra egna väskor. Edith & Eric fick följa med oss. D. 16 febr. var vi resfärdiga. Det var en god resa till Shanghai. Fista dagen varnade de en bomb. De försökte skjuta sönder den, men träffade den ej. Huru påminnes vi ej om var stort Guds beskydd den gången. Den ^{bomben} kunde ha sänkt oss och vår båt i djupet.

Vår färd denna gång gick till Genoa och sedan med lag över Europa ty vi hade blott 7 män i Sverige. I Berlin stannade vi ett par dagar hos

tyska vänner och för att se staden
litet. Vi besökte Leipziger messan.
Där var så mycket vackert. Bland
annat daskor av alla de slag. Hur
gruva skulle ej Edith velat ha en
docka, men vi hade inga pengar.
Stackars snia hungliga flickigow!

På söndagskvällen fortsatte vi
färden till kära Sverige. Kl. 5 nästa
morgon såg vi ett stort land likt
som häva sig ur havet. Solen gick
just då upp. Det var en så vacker
syn som aldrig kunnat glömmas av
dem som varit borta nästan 13^{1/2} år.
Vi stannade en dag hos Stråles i
Hässleholm. De voro ganska goda
vänner. Ännu en dag på vägen till
Mjölby. Där möttes vi av Johnns
släktingar. De voro svartklädda
och sågo så sorgna ut. Vad hade
hänt? Svärnar dog i gårsväll! Det
var sorg och begravning.

Efter detta fortsattes färdan till
Uppsland och min mormor. Hon
var glad, men ej så frisk. Stackars

lilla mor hade gått igenom mycket under dessa 13 år. Pappa var borta, familjen så spridd och åldern & reumatismen hade gjort sitt.

Min kära syster kom hem från Karlstad. Vi rydde och gjorde i ordning för bröllop. Hennes Karl Ahlberg kom senare och i Uppsala vigdes de av Axel Lutteman. De reste genast till Lunnåsa, där Karl var stationerad för televerket. Tiden gick fort. Var med på konferensen i Lihlön och besökte ännu en gång släkten i Östergötland, en kusin Karin Ahlberg med familj i Västergötland, Pastor Mattens familj i Alingsås och min nya svägerska i Gtbg. fick ej träffa min bror Vilhelm som seglade på Australien. (Vi hade förut haft ett systermöte i Uppl. bodarna.)

Minna bröder gjorde ^{ett} besök i Mors hem vid Salsta. Vi ordnade så att mor skulle få resa till Lunnåsa och få en fristad hos Alma och Karl. Huru gott av dem att ta värd om vår

sjuka mor. På centralen i Sthlm
fick vi säga farväl till henne. Hon
var då på väg till Lunn och vi
skulle snart lämna för Kina. Bitter
stund. Mor fick hembud d. 6 november
följande år eller 1907. 69 år.

Återresan till Kina.

Efter ett par veckors förberedelse
i Sthlm skulle vår nya färd till Kina
företagas. Helt oväntat fick vi en ny
missionär med oss. Det var Ester
Wahlén. Inte var hon mycket förbe-
redd. Hon var församlingssyster i
Tabernaklet. Hon fick dock ge 40 år
till arbetet i Kina och Gud som rätt
domare välsignade hennes arbete.
1946 återvände hon till Sverige trött
och sjuk. Döden kom d.

Resan denna gång gick över Eu-
ropa med lag till Genua och med båt
till Tsingtao. Ett par 3 M. B. missionä-
rer var i vänt sällskap till Shanghai.
Till Kiachien anlände vi först i des.
Våra 3 barn hade redan anlant &
bodd hos Swardsson. Vilket kärt möte

Det blev jul! Vi och alla barnen
voro åter förenade. Juldjuren lys-
te klarare än någonsin. Hur
underbar var ej en sådan lyspunkt
i en missionärs liv. Glans och skrä-
gordnätter, kinesmat, plumpudding,
jultall... och så roligt för några
dar. Snart nog kom den grå var-
dagen igen. Då blev det att sy, stic-
ka, ändra och packa för nya skol-
resor. Och så sista dagarna i jan.
var tiden inne för en ny skolsmåsa.
Edith skulle börja på hösten.

Arbetet i vingården var gott.
Anna L. g. som började flickskolan
med 5 elever i Kangoan måste nu
flyttas över till Likdan, då Lindbergs
på varen 1907 stod pådiga att flytta
till Chuchung. Missionen hade lyckats
inköpa vår väster gravnes gård
som nu delades upp till en gossavdelning
och en avdeln. för flickor. Flera elever
kom undan för undan. Mer & mer
kunde arbetet på landet utvidgas
och nya utstationer anläggas. Men

inte var fienden alldeles överksam.
Hur skulle han kunna vara det?

Swanson reste hem det året. Hans
verk var tillända dämte.

Det som blev 1908. Då kom Leander
ut & märta är antände hans fastna
Anna. Nu fick det lov att bli
bröllop. Ett utländskt bröllop för
första gången i vår stad. Brudpa-
ret bars i kin. Brudstolar till kyr-
kan där de skulle vigas. Ladarna
massor av barn och äldre rusa
de emot oss i gatan, så jag trodde
stolen för bruden skulle vändas
upp & ner. Till slut gick allt väl
och de kom åter glada & lyckliga.
Bröllopsmiddagen aväto i Likoon
och efter kaffet reste till sitt nya
hem i Nakarn.

Leander bodde rätt mycket hos oss
före bröllopet. Han var glad & hjärtlig.
På sommaren särskilt, då barnen
var hemma brukade vi ha små
sångstunder ute på gården tills
myggen drev oss in.